

Litteraturvetenskap

Ämnesområdets innehåll

- Genre, stil (PM)
- Motiv, tema
- Karaktärsbeskrivning (PM)
- Berättarnivåer

Kursmål som prövas

“Skönlitterära texter, författade av såväl kvinnor som män, inom genrerna prosa, lyrik och dramatik. Litteraturvetenskapligt inriktad analys av stilmedel och berättartekniska grepp. Litteraturvetenskapliga begrepp och verktyg”

Skolverket, ur kursplan för Svenska 3

Eleven kan göra en fördjupad, textnära litterär analys av ett tema, en genre eller ett författarskap. I analysen använder eleven litteraturvetenskapliga begrepp och verktyg samt ger stöd för sin tolkning genom belägg från texterna.

Skolverket, ur betygsmål för Svenska 3

Genre

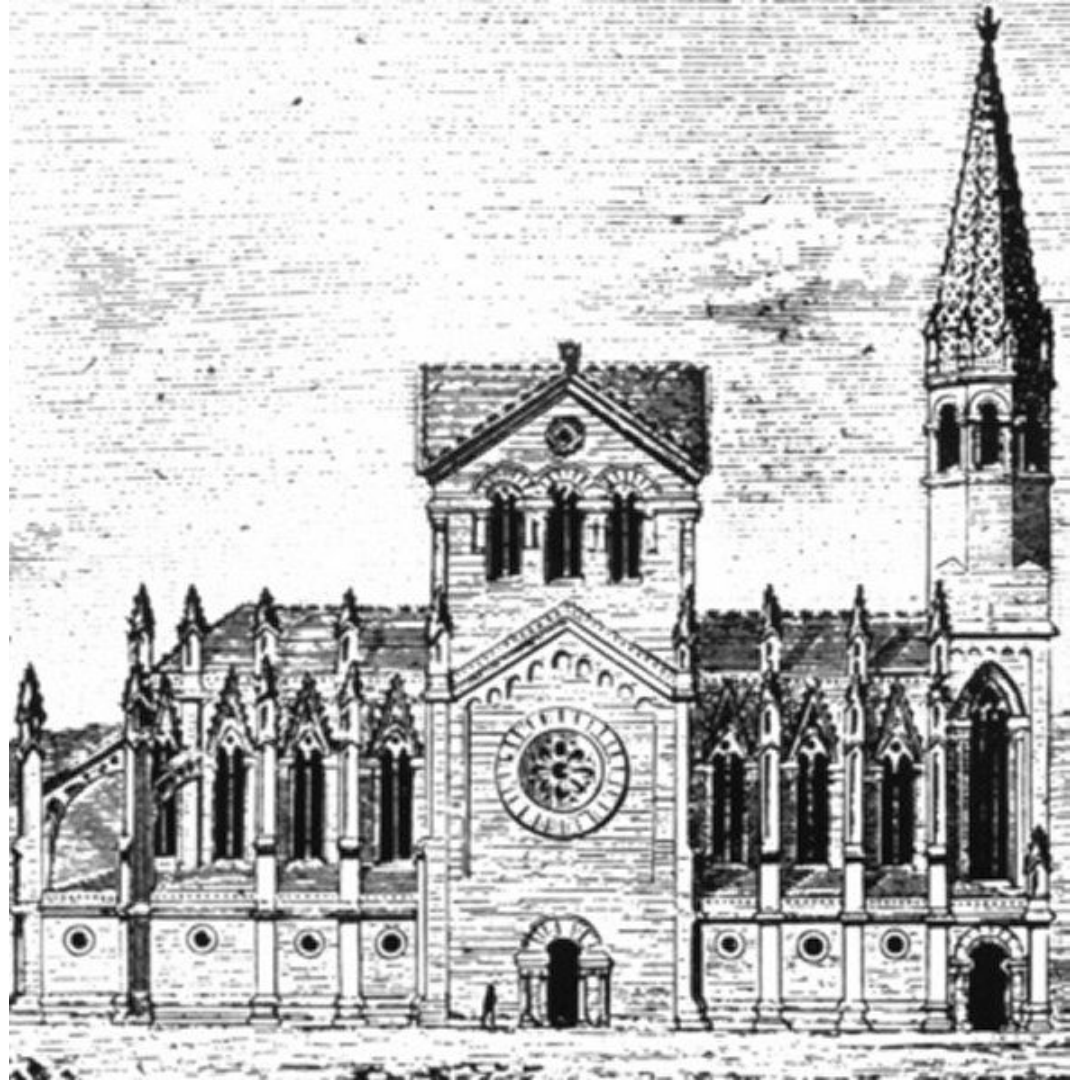
- Vad gör en genre till en genre?
- Vilka genrer finns det?
- Vissa ramar, mönster, symboler som bör uppfyllas/finnas med - Samlar ihop dessa för att hitta delar som är gemensamma och karaktäristiska för en viss genre

Stil

- Grundläggande: *vad* sägs och *hur* sägs det?
- Ligger i betraktarens öga till stor del och bestäms av läsarens egna egenskaper, kunskaper, läsvana osv.
- För att “översätta” intrycken av texten och placera den i ett eller flera fack krävs en närmare analys
- Texttyp?
- Vilka ord används

Romantiken

- Ett slags uppror/revolt mot en tidigare, mer realistisk verklighetssyn. Den egentliga verkligheten inte den yttre utan inre, som man upplever. Människan skapar sin egen verklighet
- Människosyn begränsad av förnuftet (upplysningen). Det själsliga gick inte att komma åt med hjälp av förnuftet och hade glömts bort
- Det själsliga fanns dock hos barn och enkelt folk enligt romantikerna
- “Början till all poesi är att upphäva det förnuftigt tänkande förnuftets gång och lagar och att återföra oss till fantasins sköna förvirring, till den mänskliga naturens ursprungliga kaos” (Friedrich Schlegel)

Romantiken

- Författarna sökte inspiration i sagornas värld, folkvisor och utlandet
- Verklighetsflykt. Problematisk tid politiskt under 1800-talet - flykt till naturen.
Weltschmerz!
- Allkonstverk - blandande av genrer
- Hyllade det ursprungliga och orörda - naturen
- Nationalism - framlyftande av det egna landet och dess historia

Romantiken - skräck!

- Under romantiken började man intressera sig för människans inre och framförallt då för hennes mörkare och mer våldsamma sidor
- Gotisk litteratur och skräckromantik med en hotande natur, mystiska slott och ödesmättade kyrkogårdar med spöken, vampyrer och vålnader.

Motiv och tema

Tema - ämne, budskap (övergripande)

Ex. olycklig kärlek, kärlek övervinner allt, makt, mänskligt lidande, sjukdom, död osv.

Motiv - karaktärernas ibland motstridiga inriktningar/strävanden (ingående)

Ett eller flera motiv

Ledmotiv - huvudkonflikt som styr berättelsen framåt

“Det finns ingen berättarlös berättelse”

(Holmberg, Ohlsson, *Epikanalys*, 1999)

Berättare

I berättelsen, ska inte likställas med den som har skrivit verket

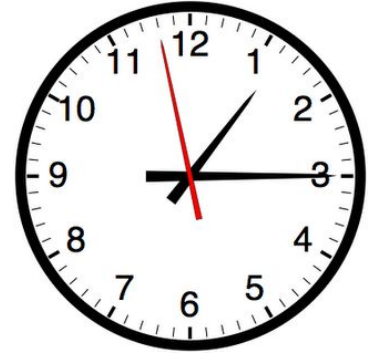
Författare

Den som har skrivit verket

Berättarperspektiv

- Allvetande berättare
- Utomstående berättare
- Inom berättelsen, jag-form
- Inre monolog
- Tid, perspektiv

Berättarnivåer

- Inom berättelsen
- Utanför berättelsen
- Ramberättelse
- Parallellhandlingar

